

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Machvmetis Saracenorum Principis, Eivsqve Svccessorum
Vitae, Ac Doctrina, Ipséque Alcoran**

Bibliander, Theodor

[Basel], [1543]

VD16 VD16 K 2583

Manuductio eiusdem per amorem. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98259)

sistat, quod est imago & similitudo creatoris. Trinitas igitur quæ in creatura uideatur, est à trinitate increata tanquam imago ab exemplari, & causatum à causa. Est igitur unitrinus Deus, qui creauit unitrinum mundum ad sui imaginem & similitudinem. In diuina igitur natura, est fecunditas, proles, & amor. Fecunditas, Deus est, qui & origo & pater: proles autem ipsius fecunditatis, filius: amor, nexus utriusq[ue].

Deus unitrinus,
quemadmodum
et mundus ab
eo creatus.

MANVDVCTIO DE INTELLECTIVA

li Trinitate ad diuinam, Cap. VI.

ET ut in creatura magis deo simili, imaginē illius uideamus, ad naturam intellectualem inspiciamus. In ipsa enim natura intellectuali speculatiua, quæta ut fecunditas, proles, & amor, ostendunt nobis libri innumerabiles contemplatiuorum. Quot theorematum circa ueritatem generauit intellectualis fecunditas: quot delectationes processerunt ab illis, & suauitates spirituales: quæ fecerunt illos pro nihilo habere gaudia huius mundi. Sic de intellectu practico dicendum, ut supra tetigimus. In illa enim natura intellectuali est fecunditas, quæ de se generat uerbum, seu conceptum intellectualem: & ab ipsis procedit amplexus, seu uoluntas. Quando enim mens, uerbum, seu noticiam generat, statim procedit amplexus, seu uoluntas. sicut enim id quod non scitur, non amatur: ita non potest non procedere à mente & noticia uoluntas. Scientia enim est de numero bonorum honorabilium: bonum autem est quod appetitur, omnia enim bonum appetunt. Ita patet, quo exemplo duci poterimus ad diuinam trinitatem. Deus enim non potest dici ignorans seipsum; si autem se intelligit, de se conceptum seu uerbum suspensus generat, nec est idem, generans uerbum & genitum, seu concipiens & conceptum. nec aliud in essentia diuina, cum Deus suspensus conceptum talem generet, quod non possit esse perfectior. Erit igitur æqualis æqualitate substantiali, quæ est perfectior accidentali; quare nequaquam alterius nature seu essentia. sic nec amor ab ipsis procedens, potest dici ea à quibus procedit: nec potest dici aliud, cum sit perfectissimus ante omnem alteritatem: quare consubstantialis illis, à quibus procedit, & hoc intenditur.

Natura fecunditas, proles, amor.

Voluntas à mente & noticia.

MANVDVCTIO EIVSDEM PER AMOREM.

Cap. VII.

ADhuc ut ratione utentes, uideant nos qui trinitatem credimus, rationabiliter moueri, alio exemplo ad idem procedamus. Nemo est qui non uideat, amorem omnino necessarium ad hoc quod mundus subsistat: quoniam eo sublatop, penitus nihil subsistere potest. In naturis intellectualibus & uitalibus amorē reperiri, sicut & in omni quod subsistit, suo modo certum est. Priuabimusne deū amore, qui est creator & dator omnis amoris? Si igitur Deū dicimus amorem habere, utiq[ue] id est quod habet. Deus igitur, essentialis charitas, seu amor est. Quoniam autem amor unit, amor perfectissimus qui maior esse nequit, neq[ue] minor, cum sit substantialis, maxime unit. Video igitur in essentia ipsius amoris unitatis, unitatem, quomodo enim esset unus uniens amor, sine unitate? Video etiā æqualitatem in ipso. Nam amor gignit sui ipsius æqualitatem, scilicet amorem, uti dicitur: Si uis amari, ama. Vnitas igitur generat æqualitatem. Video deinde procedere ex unitate amoris & eius æqualitate, utriusq[ue] connexionē, scilicet amorem connectentē unitatem amoris generantis, & æqualitatem amoris geniti. Amor igitur est cōnexio patris, & eius filij, à quibus procedit. Certum est aut, unitatem esse ante omnem multitudinem: quare aeterna est. Aequalitatem ante omnē pluralitatem, quia plura eo ipso quod plura sunt inæqualia. Cadit igitur ab æqualitate inæqualitas.

Amor ad mundi subsistentiam necessarius.

Vnitas, Aequalitas.

Amoris diuini
tas, æqualitas,
nexus, idem.

Cap. VIII.

Dei perfectio:

Nunc patet, quod qui non attingunt, non aliud non esse idem, & non idem non esse aliud, non possunt capere unitatem, æqualitatem, & nexum esse idem in essentia, & non inter se idem. ideo trinitatem in deitate non capiunt, nisi in tribus dijs. CHRISTVS autem nos docuit, Deum patrem uiuificare, & filium eius uiuificare, & etiam spiritum procedentem ab utroq; uiuificare: ut in euangelio eius per Ioannem apostolum descripto legitur. Non sunt tamen propterea nec tres uiuificatores, nec tres dii uiuificantes: licet pater non sit filius, nec spiritus sanctus ab illo & filio procedens. Palam est, illos qui hec non capiunt, non habere conceptum perfectiorem de Deo perfectissimo: sed sibi fingere Deum quandam nequaquam ultima felicitate felicem, innaturalem, sterilem & infecundum, carentem dulcedine paternalis & filialis atq; utriusque amoris & gaudij, atque perfectione foecunditatis, non attendentes Deum per Esaiam dixisse: Nunquid ego qui alios parere facio, ipse non pariam? dicit dominus. Si ego, qui cæteris generationem tribuo, sterilis ero? dicit dominus Deus tuus. Neq; possunt Arabes hunc Esaiam prophetam respuere, cum in Alchoran nullus prophetarum respuitur, sed omnes acceptantur.

AENIGMA, LICET REMOTVM,
benedictæ Trinitatis, Cap. IX.

Oportet in istis ad ænigma recurrere, quousq; habeamus intellectum exerci-
tatum. Vidi aquam magnam inter rotundas ripas sine alterius aquæ influ-
xu & effluxu semper eiusdem quantitatis, habentem in circuitu fecundas arbo-
res, segetes, & prata; & rustici propè habitantes non sufficiebant laudare aquam
qua nullam putabant dari meliorem. Admirabar quomodo non diminueretur
& exiccaretur, cum non uiderem riuulum in ipsam fluentem, & cur non putres-
ceret, quia stagnalis apparuit. Accessi propius, & subtiliori consideratione diu
habita, comperi in medio fontem apparere, & hoc, ex flumine, qui effluit de cen-
tro uidebatur, sic esse iudicari, & dixi: Hæc forte est ratio, cur hæc aqua nun-
quam minuitur, quamuis arboribus & seminibus atq; herbis præstet, unde uege-
rentur: quia uiuus fons non sinit ipsam imminui, & quamuis sit stagnalis inter
ripas, tamen continue innouat seipsam, quia procedit ex fonte & fluitio fontis.